

6 ÅRG.
N:r 4

TIDEVARVET

28 JAN.
1928

TIDEVARVET

Nr 4: 1928

En del noter och händelser i världspolitiken kommer oss att fråga om det rör sig om Fredsfronter eller ej?

Veckans ledare behandlar den ryska oppositionens problem under titeln Trotskij's testamente.

En motion att beakta är fröken Kerstin Hesselgrens, som begär lika utbildningsvillkor för kvinnliga ladugårdsförmän som för manliga.

Överste Claes Bratt, som sedan Årtionden kämpat för en rationell uppfattning och lagstiftning i den alltjämt lika brännande och maktpåliggande jordfrågan, skriver i detta nummer om Jordfrågan och städerna.

En fråga om vilka vi ha rätt att särskilt kalla Vår tids genier framkastas av Honorine Hermeelin.

Elsa Björkman-Goldschmidt skriver om Ett besök hos August Eichhorn, den främmande pedagogen, som är föreståndare för Wiens Rådfrågningsplatser för uppfostran.

Tidevarvet gör ett litet urval ur Registret av årets motionsförf.

Devinez skriver om en Armenisk idyll.

Kristall köper Ni bäst och billigast hos **Konst- & Kristallindustrien** 64 Västerliggatan 64 Förmåliga varor Läga priser

Skönhetsinstitutet ROSEN & OLFSSON. Dipl. av Académie Scientifique De Beauté i Paris. Rekomm. sina behandlingar i rationell skönhetsvård, elektrolyt för missryddande hårväxt, kvävsamp, avsmagning, behandling m. m. Ljussläp och Fotvård. Elever emottagas. Sveavägen 35-37, 2 tr. Tel. N 8988

Coiffeur de Paris JEAN Professeur Diplômé
ta kl. Damfrisering med all modern konfört. Sista nyheter i fråga om apparater och alla till ryktet hörande specialiteter, såsom hånsköning, återställande av vitt hår till dess ursprungliga färg m. m. Individuellt arbete. Nytt system för permanent ondulering.
Resultat: stora, djupa, ej smärtsamma vågor.
Manicure - Ansiktbehandling Biblioteksgränd 0-8, I. Tel. 109 85

Fredsfronter - eller ej?

Brittiska utrikesdepartementet har avgivit ett memorandum till det föreslagna arbetsprogrammet vid sammanträdet den 20 februari av subkommittén för säkerhetsfrågan, vilken sorterar under den förberedande avrustningskommittén under Nationernas Förbund.

Man har i denna långa rad av förberedande instanser åter tagit upp frågan om obligatorisk skiljedom. Men under samma regering som fälldes Geneveprotokollet säger nu det brittiska utrikesdepartementet att tiden knappast synes mogen för något allmänt system för att upprätthålla auktoriteten av en obligatorisk skiljedom. "Det är otänkbart att någon nation stark nog att använda våld för närvarande skulle vilja åtaga sig sådana förpliktelser", säger man och hänvisar i stället helt och hållet till enskilda skiljedomsfördrag (efter mönstret av Locarno) mellan sådana länder, vars intressen hota att skära ihop — d. v. s. ha särskilt intresse av den inbördes fredens upprätthållande! Och man ser framåt mot ett "nätverk" över hela jorden av sådana överenskomelser "som garanti mot varje spricka i världsfreden". Man anser varje sådan "praktisk" överenskommelse oändligt mycket mera värd än några principuttalanden för det hela.

Det är i sanning ett "praktiskt" slag i ansiktet på idén inuti ett Nationernas förbund — att synpunkter

som gäller det hela och alla lika skulle tvinga fram praktiska åtgärder i sin tjänst. Detta "nätverk" av separata överenskomelser har en betänklighet med gamla system av enskilda intressegrupper.

Större synpunkter tycks ligga på lur i notväxlingen mellan Frankrikes premiärminister Briand och Föreata Staternas utrikesminister Kellogg om "den eviga freden". Briands ursprungliga förslag var ett fördrag mellan Frankrike och Föreata Staterna om att i lag förbjuda ("out-lawing") allt krig mellan dessa makter. Kellogg svarade med att förslaget att till detta utomordentliga förbund borde alla makter inbjudas. Varpå Briand svarar att vad de talar om kan naturligtvis bara gälla anfallskrig. Varpå Kellogg svarar: Nej, — han menar naturligtvis alla krig precis som Briand menade från början. Och han begär en världsinternationell diskussion om saken.

Situationen är förvirrande. Men Kellogg verkligen att om det skulle inträffa att U. S. A. blev anfallet skulle inga vapen brukas? Och om han inte menar det — vad menar han då? Det har ju förut förklarats att målet bakom Föreata Staternas oerhör vidgade flottbyggnadsprogram skulle vara att kunna upprätthålla deras neutralitet i fall

av krig. Skulle man nu vara villig avstå från att begagna sig av detta medel?

Har övertygelsen nått Amerika, att den väg man slagit in på — att överbjuda och överlista varandra i att med förstörelsemedel upprätthålla freden — är över Evne? Håller ett nytt Nationernas Förbund på att växa upp vid sidan av det gamla?

Om också blott för nyfikenhets skull är det att hoppas att Briand måtte lämna sitt bistånd till att detta världssamtal om ett så underbart diskussionsämne måtte bli av. Skall manne Europa skratta åt U. S. A. liksom åt Sovjet Ryssland — och av liknande anledning eller av motsatt?

Ett försök i smått till ett Pan-Europa har gjorts. Tyvärr med få främjare. Ett möte i Berlin har ägt rum mellan alla de tyska småstaternas premiärministrar för att diskutera uppgivandet av dessa småstaters medeltida "suveräniteter" till förmån för en genomförd riksenhet.

Ett särskilt motstånd har mött. Den förnyade idén om nödvändigheten av inbördes genuepskap och inbördes hjälp — och de "historiska staternas" plikt att hävda sin historiska tillkämpade och genomlidna självständighet — sådana stå motparterna ännu hårt mot varandra.

VÅR TIDS GENIER

Det vore lustigt att veta vad som egentligen sker i vår egen tid. Elin Wagner har visat på det ödesdigra för vår tid, att dess atmosfär tycks kunna frambringa blott tekniska genier och ej sådana, som hjälper oss ut ur den förfärliga taggrådhärra, som hör ihop med alla frontlinjer mellan småmakter och "stormakter" lika väl som mellan raserna runt jordklotet och klanserna på samma fädernejord. Men ibland undrar jag om vår tids speciella genier äro helt andra än de tekniska uppfinnarna — att vi — eller släkten efter oss — en gång skall vända sig om och säga: det var då det började, det som blivit det viktigaste av allt. Ty då levde de stora genierna på "förlossningskonstens" område, de som upptäckte att man skall lösa människans inre binda dem.

Man kan undra vilken betydelse som i så fall kommer att tillmätas psykoanalysen och om man kommer att visa på kväkarna, som spelade ut förtroendet emot en hel värld i väpnad skräck, och säga att det var till sist de, som behöll val-

platsen. Men mest undrar jag om man inte skall minnas sådana som Ben Lindsey vid sin domstol i Colorado, och Marietta Johansson i hennes skola i Alabama, och Rudolph Steiner, Nell, Aichorn och många andra fler, sinnemåll och fria från så skilda världar, men innersitt av samma sort. Dessa som spelat ut förtroendet i uppfostran emot en värld av tvång och mästardom och fariseism och förortad surhet. De ha dock öppnat det mest hisnande perspektivet, tycks det mig. Tänk — säga de i ord eller handling — om man skulle kunna byta den kedja, som länkar in varje ny generation i maskineriet av det samhälle som är. Eftersom detta maskineriet börjar med att knäda och forma tankar och känslor, så är det ju egentligen uteslutet att några nya tankar och reaktioner kan uppträda! Men tänk om en ny generations egna reaktioner finge växa sig så starka, att "de forma pojarna", som visste, att den som slog den längsta lyran var den främsta karln!

Men tänk om en ny generations egna reaktioner finge växa sig så starka, att "de forma pojarna", som visste, att den som slog den längsta lyran var den främsta karln!

inte av vårt samhällsmaskineriet skulle förvandlas till "män i staten", som "kivas nu om maten och släsa om titlarna" — med "kallt hjärta under stjärnan, gul hy och granna band".

Vad det detta — kommer kanske det nya skedets människor att säga, uppfylla av förvåning — som menades med att barnen höj himmelrikt till — och att det ore bättre att en kvarstens hängles om ens hals och man sänktes i havets djup än att man förledde lem. — Förledde dem till vad? Männe till att bli som man själv. — Se, han visste han, den störste av alla förlossningskonstens konstnärer — skall man kanske säga, fortfarande med häpnad — se, han visste, han vad nu är känt av varje man, men kost på så långan långan strid på jorden i långan långan tid.

Vad som sker i det som sker — det är frågan. Vi kan ännu inte veta det. Men Tidevarvets läsare, som ju i årets premiurationsammanlart av Karl Gustaf av Leopold att "alla stora företag bära dömmen efter utgången", får i dag genom fru Elsa Björkman göra bekantskap med en av dessa, som vi djärvt tän-

ka oss som vår tids speciella genier, August Aichhorn i Wien. Fru Björkman har råkat honom i hans nuvarande verksamhet och berättar vad hon där erfärit. Här skall blott nämnas några ord om hans föregående verksamhet som föreståndare för ett stort skyddsuffostningshem. Han har framlagt sina erfarenheter i några föreläsningar för sådana

Principen är där: sunda varor i sunda butiker.

KONSUMENTFÖRENINGEN STOCKHOLM

Armenisk idyll

En mera hjärtaligt tragedi än den armeniska tragedien har före ägt rum i mannaminne. Mitt under ögonen på den civiliserade världens utrotades, alaktades ett folk genom ett anst. När detta kunde ske, kan vad som helst få ske och gör så med.

Dock leve straffat. Den sluggas som efter de armeniska massakrerna välar över Turkiet breder sig ut över dessa gränser, över de medskyldiga och kommer förvisso att förtäras till ett öde så som det gick med Kongos skugga över Belgien.

Men vad som gör livet möjligt det är att även i den mörkaste historia glimtar strålar av ljus, och att idyllen blommar när blod och tårar ha torkat. Det är som ett underverk men sådana ske alltid där ett fins människor av godhet, tålmod och tro.

Vad skall man annars använda för ord om Karen Jeppes företag att med hjälp av svenska pengar föra 129 ur Turkiet fördrivna utblottade armeniska familjer till det gamla landet Mesopotamien och där bereda dem fristad, arbete och utkomst. 1924 satte den lilla danska komst. 1924 satte den lilla danska komst. 1924 satte den lilla danska komst. 1924 satte den lilla danska komst.

Nu är detta fråga försök en trygg och lycklig verklighet. Armenierna ha uppfyllt sina skyldigheter mot paschan, de ha byggt damnen och rivat och trollat fram givande odlingsar och flera trädgårdar som redan lockat arbetarna att efterlika dem. Och när turkarna plöjligt drevo bort ännu några armeniska familjer som levde kvar i en turkisk by, så kunde Karen Jeppes grunda en ny liten armenisk koloni med dem bredvid den förra. Hon väntar att ännu flera skola komma, fördrivna och utblottade, och då finns möjligheter även för dem.

Med rätta är hon glad och stolt över att försöket slagit väl ut, att nya ormen läggs under kultur, och att armenierna inte behöva ängta av de följde en så oanseelig liten kvinna bort i främmande land.

Medgvet att det är en underbar historia, denna om Karen Jeppes som blev Nationernas förbunds kommissarie i Aleppo, som där fick ikläda till att rädda från undergång spillrorna av det armeniska folket och som sedan tack vare gammal vänskap med en beduinövning lyckades att placera så många armenier som kolonistarter i Syrien! Något så pittoreskt och rörande på en gång kunde ingens dittare finna på, och om han vägdat hade han blivit utskrättad.

Ändå är den sälls inte enskande. Elsa Brändström i Södern, Mahalia Wrede under röda tiden i Helsingfors det är också sådana där livets pittoreska leenden mitt i mörker och tungt till ondska. Och om Anna Wicksell som organisator av skoleväsendet för de infödda i mandatområdena stöter på det uppväxande slaktet i Karen Jeppes armeniska kolonier i mandatområdet Syrien — så blir detta en gammal fantastisk korsning av två skandinaviska kvinnors arbetslinjer. Devinez.

ka oss som vår tids speciella genier, August Aichhorn i Wien. Fru Björkman har råkat honom i hans nuvarande verksamhet och berättar vad hon där erfärit. Här skall blott nämnas några ord om hans föregående verksamhet som föreståndare för ett stort skyddsuffostningshem. Han har framlagt sina erfarenheter i några föreläsningar för sådana

Allt flera köpa i Konsum

Principen är där: sunda varor i sunda butiker.

KONSUMENTFÖRENINGEN STOCKHOLM

(Forts. å sid. 4.)

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfri lördag.
Slussplan 1-3, 3 tr., Stockholm.

UTGIVARE:

Ada Nilson.

REDAKTIONSKOMMITTÉ:

Elin Wägner.

Elin Wägner.

Elin Wägner.

REDAKTIONSEKRETERARE:

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Carin Hermelin.

Trotskijs
testamente

Det är något mer än ett år sedan Trotskijs och hans fem kamrater efter avbön inför partikongressen förlätos sina oppositionella strävanden och återtog i det kommunistiska partiets hägn.

Själva formuleringen av denna oppositionens avbön varslade redan om att vägarna inte länge kunde gå jämsides, som partiledningen och oppositionsmännen vandrade.

Och försöningen har inte hållit. I förra veckan anträdde Trotskijs resan till den avlägsna ort, dit han förvisats efter att på nytt ha utslutits ur de kommunistiska partiet.

Från partiledningens sida torde den gamla förklaringen ännu gälla, att oktoberrevolutionens idéer i sig själva bära kraften till seger. I motsats till vänstergruppen anser därför partiet att våldsamma åtgärder inte bör tillämpas, vare sig mot ut- eller inlandet.

Trotskijs har tillsammans med 14 namngivna kamrater och "en rad andra gamla bolsjevik" tillstått den Kommunistiska internationellen en skrivelse, som visar hans uppfattning av saken. Utom en bön att bli återupptagen i partiet innehåller skrivelsen en utförlig förklaring till oppositionens ståndpunkt. Alla besvärningar för att vilja bilda ett nytt parti tillbakavisas. Ett nytt parti är i stället i färd med att bildas bakom den stora massans rygg, där varest partibyråkratis, statsapparaten och den nya privatkapitalistiska klassens intressen mötas.

Vanliga byråkrater gruppera sig omkring som stödtpunkter för det nya parti, vars konturer man redan kan skönja. Ett parti, som i sin vidare utveckling, kan bli ett slags vänsterflygel inom det kontrarevolutionära läget.

Vår deportation är ett tydligt bevis på den klassförskjutning, som ägt rum — heter det vidare — och den politiska förskjutning, som gör att man i den nu härskande majoritets politik kan se ett genomgångsskede på den kapitalistiska världens väg.

Den växande partibyråkratien stö-

der sig mer och mer på medverkan av statliga undertryckningsåtgärder. Med undertryckningsåtgärder lösas inga tvister. De måste lösas genom att öppet och grundligt diskuteras.

Men som bolsjevik erkänna oppositionsmännen värdet av revolutionära undertryckningsåtgärder. De förklarar sig inte ett ögonblick ämna avstå från dem gentemot proletariets fiender. Endast mot bolsjevik är undertryckandets metod vinnande.

Ännu står möjligheten öppen, fortsätter Trotskijs, att genom en energisk omläggning av den politiska linjen, genom gottgörande av begångna fel, genom fördjupade former bringa den proletära diktatorns system i ordning och befästa detsamma utan nya revolutionära kriser.

Och beklagandet utprepar ouppörligt över att de män deporterats, som just behövs för att bibehålla proletariets klara syn på de rätta vägarna inom det högerglidande partiet.

I all sin grämlase är oppositionens skrivelse ett exempel på de alla levande spörsmålen och svårigheterna inom ett folks nydaningsarbete. Var går gränserna mellan dem som har rätt och dem som har orätt. Trotskijs och hans meningsfränder erkänna öppet sin avsikt, att på sina motståndare tillämpa de åtgärder, som, vilket de lika öppet framhålla, äro absolut värdelösa tillämpade på dem själva.

Medan de trots sina motgångar, att deras egen raka väg skall för direkt till målet, står hela den faktiska verkligheten som en direkt motsägelse mot deras tro.

Så länge den stora mängden inte delar den "klara syn", med vilken de vilja skapa framtiden, stå de maktlösa och isolerade. På samma sätt som de själva anser att Sovjetunionen, om den får stå ensam om sina socialiseringssträvanden, genom isoleringen blir maktlös.

Det tycks vara en nästan oöverkomlig uppgift att med övertygelse som drivkraft föra massan på den väg de själva utstakat som den rätta. Och dock torde historien åter och åter ha visat, att den nya tiden inte köps med de gamla metoderna, då de meta våld, undertryckande eller tvångsuppföstran. Det till synes oöverkomliga blir till slut det enda effektiva.

Ur registret

Bortåt sexhundra motioner har avlämnats i riksdagens båda kamrar. Tidevarvet skall ur det rikhaltiga urvalet endast påpeka ett fåtal, som tycks oss av särskilt intresse. Till de flesta av dessa torde vi återkomma.

En stor grupp motioner rör pensionsförsäkringslagen. Sätunda föreligger i båda kamrarna socialdemokratiska partimotioner om en snar utredning, gående ut på en revision av folkpensioneringen. Det framhålls att åldringar och invalider må beredas en pension, som tillförsäkrar dem nödoförigt uppehälle.

Herr Bäcklund m. fl. föreslår att pensionerna på högst 150, resp. 140 kronor skall höjas till 225 resp. 210 kronor och önskar ett förslagsanslag på 11 miljoner för att möjliggöra denna ökning i pensionsbeloppen.

Herr Järte med fl. önskar även en revision av pensionsförsäkringslagen, men med syfte att förenkla lagbestämmelserna. Motionen yrskar avslag på k. m. ts förslag om 15,000 kronors anslag till uppsyningsverksamhet bland pensionsnämnderna.

Fröken Hesselgren har motionerat om en rättvisare beräkning av äkta makars tillägsavgifter. Dessa böra beräknas på hälften av båda makarnas gemensamma inkomster och påföras vardera maken med lika belopp. En motion i samma syfte har i andra kammaren väckts av herr Törnkvist i Bjuv.

Hrr Fehr och Boman önskar utredning ägande den frivilliga pensionsförsäkringen, som anses i sin nuvarande form oskäligt gynnad på den privata pensionsförsäkringsbeståndet.

Bland övriga motioner på försäkringsfrågornas område märkes fru Westmans, i vilken bemärlas att den socialdemokratiska regeringens förslag av 1926 om moderskapunderstöd åt kvinnor i visst industriarbete må antagas.

Försvarsmotioner förekommer i ett betydande antal. Högern framställer i en partimotion begäran om att tio regementen må organiseras som normalregementen till en merkostnad av omkring 72,000 kr. pr regemente, samt att åtgärder i övrigt snarast måtte vidtagas för försvarsberedningens höjande.

Herr Järte föreslår i gånsgående av inhemsk flygmotortillverkning till vilken han önskar använda av särskilda medel, samtidigt som han föreslår, att det av k. m. ts föreslagna anslaget till engångskostnader för flygmateriel m. m. skall höjas från 2,100,000 kr. till 3,000,000 kr.

Herr Dahl i Filipstad föreslår att 179,000 kronor må beviljas till uppförande av en värmecentral vid Ljungheds flygskola och önskar även anslag till markförvärf för Bodens och Malmens flygstationer.

Gentemot dessa motioner står herr Lindhagens som går ut på intet mindre än öfvervägande av fullständig avrustning. Herr Lindhagens önskar desutom att prövningen av försvarshuvudet till nämnda tills Nationernas förbund den 15 mars har diskuterat Sovjets avrustningsförslag.

Socialdemokraterna har väckt en del gruppmotioner, som rör skattefrågor: utredning om en omläggning av inkomst- och förmögenhetskatten, utredning om en sådan ändring av arvskatten, att en begränsning av de stora förmögenheterna möjliggöres och en jämnare egendomsfördelning uppnås.

De begära vidare utredning om lämpligaste formen för ordnandet av en statens affärsbank, samt en ändring av expropriationslagen. Denna bör gå ut på införande av expropriationsrätt för kolonisationsändamål och utvidgning av ofullständiga jordbruk.

Förslag i syfte att förbättra den svenska skogsmarkens utnyttjande till skogsbörd har väckts av herr Sköld och herr Lindman.

Till skattefrågorna bör även fröken Berta Wellins motion, i vilken annehålls om utredning om att äkta makar må beskattas såsom självständiga skattedragare, var och en efter sin inkomst.

Tidevarvet torde inom den närmaste tiden återkomma till flertalet av ovanstående motioner och i tur och ordning ägna dem en utförligare behandling.

MOTION ATT
BEAKTA

Fröken Kerstin Hesselgren har ingivit en motion med begäran "att riksdagen ville åt Kungl. Maj:t uppdraga om sådan ändring av reglementet för utbildningskurser för lagugårdsförmän och svinskötare, att dessa kurser bliva på enahanda villkor öppna för kvinnor."

Därmed är första steget taget till ett officiellt erkännande av kvinnornas lämplighet och duglighet inom att av vårt lands viktigaste arbetsfält, ett steg som helt visst är av långt större betydelse än flertalet vid genomgående av motionen eller tidsningsnotisen därom nu föreställer sig.

Allt vetenskapligt intresse har ägnats åt lagugårdsstötseln. Man har genom forskning kommit till en högt utvecklad ärltighetskunskap, varefter man leder kreatursaveln. Man har räknat ut hur många gram fett, äggvita o. s. v. en ko behöver i underhållsfoder och huru mycket i förhållande till sin avkastning! Men det enkla faktum, att ett djur likaväl som en människa behöver en efter sina förhållanden avpassad omvårdnad och trenad, har i ganska stor utsträckning blivit förbiset. Vi ha visserligen både större, välskötta lagugårdar och mindre mönsterlagugårdar. I de mindre är det i allmänhet hustrurna, som ha värden om hand, men hur rekryterades personalen till de större? Där finns utmärkt och skickliga förförarna, som på ett förträffligt sätt utföra sitt arbete, det är sant, men de äro allför få i förhållande till det antal, som skulle behövas. Tallande äro de siffror fröken Hesselgren anför i sin motion att 1926 utbildades 55 manliga lagugårdsförmän för hela Sverige medan t. ex. i Finland ca 700 kvinnliga lagugårdsstötskötare årligen erhålla undervisning i sin yrke.

Det visar, hur uppfattningen här i landet är angående behovet av utbildning på detta område. Det är också en känd sak, att lantarbetarna icke gagna sig åt lagugårdsarbetet, endast i undantagsfall antages sådana platsar annat än i brist på bättre. Ofta skickar man i lagugårdarna sådant folk, som på grund av fattigdom eller stort barnantal få ta emot vilken plats som helst, eller ganska gubbar, som inte heller kunna få välja sysselsättning om de vilja stanna kvar på gården. Och mjölkningen! Den frågan är till en stor del löst genom mjölkningsmaskiner. Men icke alldeles. Eftermjölkning är nödvändig, och denselva man alltjämt lägga på stathustrurna. Mjölkning är ett arbete man alltid vetat tillerkänna kvinnorna. Det har lagugårdsarbetet också varit, fast storbruket utveckling och de därmed följande större lagugårdarna åstadkom en viss förvirring. Dels reageras instinktivt emot att ge kvinnor chefsplatser och dels fordrar det stora kroppskraft för att gödsla ut en stor lagugård. Problemet är dock inte lösligt. Det har Finland visat, där både kvinnlig och manlig personal med kvinnliga förmän förekommer. Försök i samma riktning här i Sverige har även utfallit till stort fördel.

Om detta emellertid skall kunna få någon betydelse, måste kvinnorna ha tillräde till utbildning, icke till kortare kurser utan med samma undervisning och samma ekonomiska stöd som män. Det är detta fröken Hesselgren nu begär. Mätte hennes motion bifallas. Frågan är i alla fall väckt och kommer ej att kunna trängas tillbaka ty här liksom i Finland, kan den helt visst bidraga till lösningen av ett stort och viktigt spörsmål för vår modernisering.

Tidevarvets
Rådfrågningsbyrå
för föräldrar

Regeringsgatan 11, 3 tr., Stockholm.
Öppen dagligen kl. 12-17. Läkare träffas måndagar kl. 12-13, torsdagar kl. 18-19. Tel. Norr 8043. Besvarar även frågor pr brev.
Dr Ada Nilsson, Byråns föreståndare.

Mathilda Staël von Holstein

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Malmorgsgatan 3, Stockholm.
Telefon 288, 289.

Familjerätt. Hyresrätten. Testamenten. Bouppteckningar. Förfrågningar från landsorten besvaras omgående.

EVA ANDÉNS Advokatbyrå

Inneh. Eva Andén. Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Herzulegatan 14. Tel. 7575-7576.
F. d. E. Vattugården.

STOCKHOLM.
SPECIALITET: Familje- och arvssaker, Bouppteckningar och testamenten, förvaltningsuppdrag.

Även skriftliga förfrågningar.

Doktor Inez Laurell

Sibylliegatan 9. Södra. Tel. 74171.
Homeopatisk behandling.
Tid för mottagning beställes per telefon, helst 9,30-10 fm.

Infördes genom
Stockholms Tandläkarförning

Tandläkare
Birgit Stenström
Götsgatan 85, mottagn. 10-11, 1-6 och efter överensk. Söd. 9055

Tandläkare
ELSÄ ARRHENIUS

Kungstensgatan 9, invid Birger Jarlsgatan.
Tel. Norr 20500. T. Bostaden: Norr 19315.

Tandläkare
Set Hedlund

Stureplan 13 (D. N:s hus)
Tel. 12047 Mottagningstid 4-5 em.
Kostnadsfri rådfrågning

Hildur Molinders

INSTITUT FÖR HYGIENISK
BEHANDLING.
Östermalmsorg 5, I. STOCKHOLM.
Tel. Ö. 1760.

Ansiktsbehandling. Frostbehandling. Massage mot slapp och rynkig hud. Hals- och bystmassage. Behandling mot oren hud, finnar, pormaskar, hudrodnad, vita prickar, fräckar, a. k. glåhud samt generande hårväxt. Kvartslampa, violetta strålar. Speciell behandling mot hårfall, mjäll och dåligt hårväxt. Manicure och pedicure.
Vördsamt HILDUR MOLINDERS.
Har förut under flera år varit anställd på Fru M. Enquist's Institut.

Kvartslampa

gives billigt. Elsa Boberg, Sibylliegatan, 29. IV. Öst. 62 34. Tid 11-7.

Rationell
Fotvård,

kylskador, likt., inväxta naglar, ömhet bot, fölländigt. Överträffad frostsvalva. L. Jernström. Dipl. Massö, Kungsgatan 4 B, 4 1/2 tr. Norr 13926.

Smakfulla kransar, alla
priser.

La fleuriste

6 Malmorgsgatan.
Allm. N. 6296, Riks. 2550.

DUCHATELIER från kr. 35.

Chälönger 28 - "Baddlörje 60 - m. m.

Danielson, Metarög. 6. Tel. Sö. 766.

Berliner Bock Dricka

Damernas Favoritdryck.
Måltidsdryck.

RÄSUNDA BRYGGERI A.-B.
Tel. Hagalund 10. Postadr. Råsunda.

Konststopningsverkstaden

Föreningen för Rationell Hushållning

står till Eder tjänst. Genom konststopning av Edra söndergå åkta schalar, mattor och damast, såväl som kläder och silkesstrumpor, återfå dessa st. ursprungliga värde.
Renovering av kläder. Pressningar.
Ömsorgfullt arbete. Billigaste priser.

Västmannagatan 4
Norr 25599

Engelbrekts
Sjuksköterskébyrå

ansk. ex. sjuksköterskor och enkla, även barnsköterskor.
Vallhallaväg. 18^a, 86181, N. 241 13

Olga Elmdahl
Modemagasin

Kungsgatan 53. Tel. 10851
STOCKHOLM.

Gymnastikdräkter

av tråk till alla åldrar, av tyg på beställning. Stout lager av N. F. K.-livstycker för barn och vuxna.

Promenadskjöna bredare o. smalare med och utan klack, finnes och beställas i

Anna Ahlströms Manufaktur
och Kortvaruaffär,
Götsgatan 95. Tel. Sö. 31 184.

Så ledigt skall tjäna ligga i skon.

SÖDERMANLANDS

ENSKILDA

BANK

BANK

BANK

BANK

BANK

BANK

BANK

DEPOSITIONS, KAPITAL- &

SPARKASSERÄKNING

mot högsta gällande ränta

Solidarisk Bank. Grundad 1865.

JORDFRÅGAN OCH STÄDERNA

AV CLAES BRATT

I ett par uppsatser i en annan tidning har jag nyligen påvisat de samhälleliga olägenheter som vidlåda det nuvarande ägarerättsystemet i vad desamma beröra industri- och jordbruket. — I dag är det min mening att söka klargöra de intresser dylika, som i och genom tillämpningen av ifrågakvaranter system drabba städerna.

Denna min uppgift tror jag mig emellertid bäst kunna lösa genom framläggande av ett faktiskt exempel, som jag hämtar från ett samhälle, varuti jag i mer än tjugo år varit bosatt, och vars förhållanden jag därunder fått grundligt kunnat sätta mig in uti — nämligen Karlstad, och rör sig om stadens en gång så vidsträckt *donationsjordar*.

När den svenske Värmlandshertigen, sedermera konung Karl den nionde, år 1854 anlade Karlstad och gav staden dess privilegier, så skänkte han densamma de kronan och honom själv tillhörig jord. I ett för allt var det inte mindre än 223,8 hektar jord, som på detta sätt kom i den nybildade stadens ägo.

Om denna vackra gåva blivit oförkränt bevarad åt staden ända till vår tid, så skulle avkastningen därav uppgå till många gånger stadens budget.

I och genom dessa inkomster skulle staden ha inte blott sin styrelse, sin förvaltning, sitt polis-brandsundhets-, skol- och fattigväsen, sin belysning, sitt vatten, sin hamn, sina kanaler, trädgårdar och parker samt sina offentliga byggnader, gator, torg och vägar m. m. m. alldeles gratis, utan också varit i tillfälle att bringa till stånd en hel del andra allmännyttiga inrättningar, såsom skollovskolonier, barnhem, praktiska och tekniska skolor, föreläsningssalor, konserthus, ungdomskaroll, folkets hus etc. etc., ävensom att till sina innevägnare allt emellan utdela rätt avsevärda kontanta belopp.

Under tidernas lopp har emellertid stadens "sammhällsbevarande" borgare dels sålt, dels — och detta *senare har i de allra flesta fall varit händelsen* — mellan sig helt enkelt delat den feta kakan. Sedan hava de delande undan för undan schackrat med de utlotade andelarna, och till sist hava stadens myndigheter, som det dock ligger att värna det allmännas rätt mot de rovgiriga privatintressena, tryckt laglighets stämpel på röverierna genom att bevilja laga fasta på dessa olagliga köp.

Först för en 20—30 år sedan kom protesten mot allt detta. — Vid stadens utvidgning blev man nämligen i behov av smärre delar av den stadens ursprungligen tillhöriga jorden i och för anläggande av nya gator och torg m. m., men möttes därvid av så stora fördringar med avseende på pris, att process måste anhängig-

göras för att söka få till staden återbördad vad som blivit den med orätt fränhått. Men myndigheternas olagliga åtgärder hade gjort de olagliga köpen lagliga; och processen förlorades, varav allt man kan lära, att rätt inte alltid är rätt och orätt inte alltid orätt.

Följden av allt detta blev emellertid, att staden nödgades dels tillhöra pris återbördade de delar av sin egen jord, som den för tillgodoseende av allmänhetens intressen behövde, dels att för upprätthållande av sina verk och inrättningar m. m. straffa sina invånare med dryga skatter, vilka skulle varit överflödiga, därest den store hertigens furstliga gåva inte blivit på ett så oklokt sätt förrödd.

Man skulle väl tro, att man blivit vis av skadan och att man sålunda för framtiden vaktat sig för upprepande av det fel, som genom stadsjordarnas försörjning blivit begånget, men tyvärr är detta inte fallet. Staden köper nämligen än i dag undan för undan jord, men endast för att åter avvyrta det mesta därav till enskilda — varigenom allt fädernas missgärningar steg för steg upprepas av avkomlingarna. Ty så långt har man tyvärr ännu inte kommit, vare sig i Karlstad eller annorstädes i vårt rike, att det allmänna välståndet är direkt beroende på, att den mark varpå samhället vilar, förblir dettas gemensamma egendom, så att vid gensamt bästa kräver, inte i form av skatt kastas på företagsamheten, utan i stället pålagges dem, som lämnats rätt att göra sig särskilda fördelar — såsom jordbestånd — tillgodo.

På ett i det hela alldeles liknande sätt som i Karlstad förhåller det sig med vår egen kära huvudstad. Även här var en gång all den mark, varpå staden bygger, antingen stans eller dess egen. Undan för undan har dock det allra mesta av detta goda försörjnings- och än i dag håller man tyvärr på därmed. Och i regel är det därvid de "borgersliga", som kämpa för den heliga privata jordägarerätten, under det att de breda folklagren däremot rätt så allmänt synas ställa sig på tomte- och äborättens samhällsbevarande grund.

Man hisnar dock nästan när man tänker på, i vilken lysande ekonomisk ställning huvudstaden nu skulle stå, om hela dess område — efter nuvarande tomtvärdet — vore belagt med tomtskatt — (grundvärdes-skatt) — och vilken idealisk position i fråga om samfundsförhållanden i övrigt den i så fall skulle hava kommit fram till.

Fastighetsdirektören Nils Hasselqvist påvisar i ett nyligen utgivet arbete, "Städernas utveckling och jordfrågan" huru jordvärdet i London under perioden 1876—1890 stigit med ca 3 milliarder kronor och

att jordvärdestegringen i Stockholm under åren 1895—1905 utgjorde ca 40 procent. Den av enskilda ägda tomtmarken inom Stockholms jurisdiktion torde för närvarande representera ett tomtvärde av ca 800 millioner kronor. Räknt på detta värde utgör sålunda efter 5 procent ca 40 millioner kronor per år.

Om denna verklighetsbildning måste omödot övilkörigen bli, det den inför våra ögon ställer bilden av en verklig usning, och det en på samhällsfunktioner ytterligt ofördelaktigt inverkan sådan.

Nationaliserings av jordgrunden samt lönesystemets på det industriella området (till vilket vi återkomma Red.) utbytte mot ett de industriensfärdas företagsystem äro de enda faktorer, som kunna bringa denna räddning på ett varaktigt sätt till stånd.

Genomförandet av dessa nödvändiga reformer bör emellertid med störst varsamhet samt med användandet av hittills såsom lagliga anordnade medel och utan kränkande av någons enligt hittills rådande uppfattning riktiga rätt.

Det är alltså nödvändigt: att — såsom i Ryssland — slå ihjäl alla s. k. intellektuella för att få de önskade reformerna genomförda. Staten äger nämligen med all säkerhet i sin makt tillräckliga medel för att — utan dylik djuriskhet — frambringa såväl de grundläggande besluten, som de för dessas genomförande nödvändiga medel.

Ett sådant är ägnat att högst väsentligt minska kapitalutläggen vid statens övertagande av ägarerätten till jordgrunden, är att den kapitaliserar den del av den kronoskatt, som nu tynger på denna grund, samt att den därefter låter det oerhörda kapital, som den därigenom får i sina händer, förräntas genom så på jorden vilande och i densamma så att såväl in-tecknad grundskatt.

I Arbetersrens nr för den 20 december 1927 står följande glädjande ord om klassförsörjningen: "Man skulle kanske rent av kunna säga att klasshatet sjunkit tillbaka och givit plats åt en förnuftsänsig betonaad kamp mot kapitalismens system."

Detta är ord att taga vara på! Genom samförstånd och samarbete är det nämligen och inte genom något annat som vägen till en bättre framtid går.

Vad det vid detta samarbete gäller, är emellertid inte allena att tillfälligt söka lindra nöd eller där, utan att ordna samfundsförhållandena så att nöden och eländet — så långt som i mänsklig formåga står — för alltid avlösas av välstånd och öberoende.

Men för att vi skola kunna besjålas av de känslor, som inom oss verka detta verk, är det tydligen nödvändigt att alla bättre lotade samhällsmedlemmar lära sig inse, att vi omöjligligen kunna komma fram till ovan antydda samhällstillstånd annat än genom användande av krafter, som *varaktligt verka såväl socialt som ekonomiskt höjande på dem*, som bland oss bära de tyngsta börderna så väl i fråga om arbete som i umåbörden och försäkelser.

Hos August Aichhorn

"Kalla mig inte för Doktor, kära fröken," var det första som August Aichhorn sade. — "Jag är bara en helt vanligt uppfostrare och mitt enda diplom är de omkring 30000 ungdomar, som så att säga gått genom mina händer." — "Samtidigt tror sällan jag sett en människa le, ett så gott, vänligt, och upmuntran- de leende. Han sagde ut så, som man tänker sig Sankt Per eller Vår Herre säga, när han vandrar som människans ibland oss: Gräsprängd med röda friska kinder, bred och trygg, förstående och *mogen*.

För att inte uppehålla honom för länge, bad jag honom berättat några av sina intressanta rön — allt annat kan jag ju läsa om — tänkte jag i min fävisko.

"Det finns inget jag är så rädd för som för "intressanta fall" vet fröken?" — sade Aichhorn. "De är ofta så missledande och ger en falsk föresällning om det material man arbetar på — de är allra A, som tagaste och de allra mest obetydliga detaljer är ofta viktigare än s. k. intressanta fall. Nej, låt oss hellre tala om vanliga fall — ju vanliga och enklare dess bättre. — Och i så fall är det bäst, om Ni vill vara närvarande vid en av våra motagningsämnen."

Till dessa motagningar vid Rådfrågningssalarna för uppfostran komma föräldrarna antingen uppmanade från barnens skola eller av eget initiativ. Ofta ha de barnen med sig, men lika ofta komma de för inhämtat rå i allmänhet. Även ensamma barn komma, skickade från skolan eller barnomsorgen.

— Vid Aichhorns sida satt en ung kvinnlig läkare — specialist på läkemedelsuppsötnar (Åkinderhelptidagorik) — men det var A, som talade. Den första som kom in var en ung mamma. Hon hade ett enda barn, en liten flicka, som trots allt vad de försökt med henne, och trots att hon var ett begåvat barn, var alldeles urständsat att följa med i skolan. Erftersom hon hade fått för sig, ville fadern tvinga henne till läskorna. Om en sida i skrivboken hade uttullit illa, fick hon sitta och skriva om och om igen tio å tolv gånger. Men det blev ofast blott sämre och till slut kunde hon ej alls — gråt, somnade och måste bäras i säng. Detta upprepades kväll efter kväll.

Det var nu andra gången den unga frun kom, och hon var gladare och mera befrid än förut. Aichhorn hade först och främst bett föräldrarna att inställa alla straff. Han måste först söka klargöra för flickan blivit sådan. Efter mycket tal med modern, fick han veta att barnet liksom var slitet mellan två åsikter. Föräldrarna voro fräntänkare, men farmodern, som bodde i hemmet, var däremot djupt religiös och tog ofta barnet med sig till nunnorna i ett närliggande kloster. I

bernets inre hade uppstått en konflikt mellan dessa båda inflytanden — tills det reagerade mot alla auktoriteter.

Det var naturligtvis ett svår fall. Man kunde varken inverka på farmodern eller undandraga henne barnet och ej heller kunde man fördrja föräldrarna att de skulle vara åsikt. Aichhorn ordnade barnet på så mycket som möjligt vara ifred från de vuxna. Han skaffade in flickan i en kindergarden om eftermiddagarna och bad modern bjuda hem lekapparater till henne. Det vade sig redan att barnet blivit lugnare och i samma mån gick det bättre med hemarbetet. Naturligtvis var härigenom konflikten ej löst, men den kunde kanske uppskjutas tills barnet själv visste vad det ville tro och tänka — eller blot blivit kraftigare att bära en konflikt.

Fallet nr 2 var en stor halv vuxen pojke som stult. Det kom fram att pojkens far hade ädömts fängelse för en tid sedan för första resan stöld och att pojken sedan dess hade blivit stjäla. Förut hade han aldrig gjort det. Pojken bodde hemma hos sin styvmor, faderns andra hustru. Aichhorn frågade ej mycket, samtalen gick trögt, pojken tyckte påglad och svarade biter. Det blev en kort tystnad. Plötsligt klappade A. honom på axeln och frågade, vad han skulle säga om att komma bort från alltihop och komma ut på lantarbete. Pojkens ansikte lyste upp med ett slag och efter en del telefoneringar var saken klar. —

Det här fallet var tydligt, sade A., sedan gossen belåten gick sin väg. Antingen har han tyckt att det inte lönar sig att vara hederlig, när alla ändå skäller en för "tjuvunge", sedan det kommit ut i kvarteret, att fadern sitter inne; eller också är det tänkbart att styvmodern — lade ni märke till gossens uttryck, då hon nämndes? — hade tvingat fadern att stjäla och nu försöker med sonen. Men eftersom han ej förut visat böjelse för att stjäla försvinner det säkert i en ny omgivning.

Som fall nr 3 kom två små eländiga parvar — bleka, magra, döds-skrämda. Rännsensningar. Storstadsförbarn. De hade skickats hit med en lärarinna, den ena för upprepade lögnen, den andra för snatteri.

Här blev inget förhör alls. Aichhorn drog upp en stor kammlåda ur den ena flickan, ett par ballar ur den andra — allt möjligt dök upp ur hans underbara fickor. Medan de mumsade och så, smärpatade han med dem. Så fick de ge sig iväg.

"Ser Ni, det är nummer ett, att de först lär sig att det inte händer dem något farligt, när de kommer hit. Man får tänka att få bort skräcken i ögonen på dem. Som de kommer hit till en snäll farbror ett par gånger, då börjar man prata med dem om vad de gjort. Under tiden

Bröderna Sandströms

skidfabriksaktiebolag har vid de tvenne konstruktions-tävlingar som anordnats av Föreningen för Skidlöpningsfrämjande prisbelönats: 1923 med 1a och 2a pris, 1925 med 1a pris och därmed lämnat de mest övertygande bevis för den väl genomtänkta konstruktionen och den överlägsna kvaliteten hos Sandströms skidor. Kom ihåg att de bästa skidorna köper ni alltid från

Bröderna Sandströms Skidfabriks A.-B. Götgatan 100. Försäljningslokal vid fabriken. Egen sportaffär: Birger Jarlsgratan 23

Sol är Hälsa
Kvartslampan
är den bästa ersättningen för solen.

Begär upplysningar från
A.-B. ELEMA
STOCKHOLM, Kungsgatan 31
Ordetel. 12469
GÖTEBORG, Kungsgatan 62
Ordetel. 15970

Vår tids genier

Fotit. fr. tid. 1.)

som utbildas att arbeta i skyddsuffostrar. Dessa föreläsningar ha blivit samlade i en bok, som han kallar Verwahloste Jugend.

Det är en märklig bok. Den har i någon mån psykoanalytisk terminologi och vill visa, att psykoanalytiskt studium är nödvändigt för den som vill ge sig in i yrket. Föreläset är skrivet av Sigmund Freud, psykoanalytiskens största namn. Men han gör i detta föreläset ett märkligt påpekande. Han säger att det är oförståeligt att uppfostrarekonsten inte i te använda psykoanalysen som hjälpmedel, men att den dock är sin egen, och måste ha sin egen metod. Och denne Aichhorn, säger Freud, har gjort samma underkuren innan han hade en aning om psykoanalys, blott genom sitt varma deltagande och intuitiva inlevande i sina skyddslingars öden! Det är kanske därför som hans bok har så mycket att säga också en lekman, som inte förstår psykoanalys. Och vad han berättar kan gott frögras från sin psykoanalytiska tolkning och ändå bli till upplysning.

Aichhorn berättar om ett besök i en uppfostringsanstalt av gamla tyven, där de 50 sångarna i varje sopsal står i två absolut snörötta rader. Och med täckna hopvikta och lagda

så att de också alla med varandra bildade snörötta och parallella linjer. Föreländaren visar honom med stolthet rader av blickvärfvafat, som använts i 20 år, men som inte hade en buckla och glänste som nyplöjare. Aichhorn utbrister: Vilken mängd av våld måste inte dag för dag användas för att på varje prick inom anstalten upprätthålla ett tillstånd, som går så strickt i stäv mot all barnanatur, men mot vanligt barnanatur desto mer! "Det samhällsleliga livets tvång ha dessa barn icke kunnat fördraga — och genom sådant anstaltsstiv skulle de kunna återfå sin samhälls?" — frågar han sig. Humoristiskt skildrar han sedan vad som kan möta en besökande vid hans egen anstalt.

Det mest intressanta är de enkla barna- och ungdomsöden, som han lägger fram, och hans behandling av dessa. Gripande och underbåt ofta. Och så ett kapitel om "de aggressiva".

Aichhorn hade mycket funderat över hur man skulle kunna få ut ett gott av anstaltslivet onda — att så många svårartade måste vara tillsammans — och finna en gruppering, där grupplivet kunde bli en grund för, och en väsentlig del av rafteron. En vetenskaplig expert

på gruppering av vanligt barn kom till Oberhollbrunn för att hjälpa Aichhorn, men dessa grupperingsförsök misslyckades. Då släppte Aichhorn lös det naturliga urvalet! Många vandrade länge från grupp till grupp, innan de trivdes och slog sig ned. Men till sist var grupperna konstituerade (och erkändes sedan av vetenskapen vara rätta konstituerade). Men då befanns tvot stycken på överbivna kartan! Från alla grupper hade de blivit utstötta — själva trivdes de ingestans!

Det var "de aggressiva", de våldsamma, de "oförbätterliga". Det fanns ingen annan råd än att av dessa tolv bilda en grupp. Men inför denna strejkade hans lärarkår! — Annars hade inom anstalten den uppfattningen blivit alltigenom rådande, att "mildhet och förlåtelse till det yttersta" och inte stränghet, hot och straff, var den uppfostringsmetod som höll. Men mot dessa — nej, man måste dock använda våld!

Aichhorn kunde lika lätt släppa sin övertygelse, att därför att just dessa aggressiva i varje cell av sin kropp och själ var inställda och uttränade att möta våld och hot och straff, så måste den enda väg att komma någon vart: med dem utgå från en rakt motsatt metod.

Så måste han själv taga gruppen som sin egen. Två lärarinnor förklarade sig villiga att följa honom i tiden. Efter två månader var de

hans krafter slöt och de måste ha semester, men två andra kvinnliga kolleger. "Om möjligt ännu mera framstående än de förra", var villiga att träda i deras ställe.

Det är en tjuandags, spännande och rörande historia Aichhorn berättar om dessa sina tolv aggressiva. Om den gamla baracken där allt löst och mycket fast förintades i smbitar — om den stora händelsen på den nya, fäimlade och nytustradade baracken togs i besittning och hela anstalten höll andan i undran hur det skulle gå. Om den första julen med julkappar och godsaker, som kanske någon av dessa små förkomna upplevat — och så det märkliga klarläggandet av det inre förloppet bakom alla kastningar mellan "snällhet" och raseri, vredestråk och slösningens fårar.

En konstnär, ett geni, det måste vi säga oss — och må vi aktas oss för att försöka göra honom efter! Dock — ingen vet ännu vad som sker i den sker, och ingen vet hur mycket smillet sitter i hjärtaleget och hur mycket världen kan förvandlas av dem, som ej kunna hålla tillbaka utflödet från sitt hjärta.

Men ack om vi hade en Aichhorn som här hos oss gick omkring och slog sig ned på sina "Rådfrågningsplatser" för föräldrarna!

Honorine Hermelin.

läter vi någon från skolan undersöka deras hem — då det i detta fall säkert är där skön klämning och hos barnen. Nöd, fattigdom, Kanske är hemmen sådana att de kan hjälpa, kanske måste man ta barnen därifrån.

Här passade jag på att göra mitt tredje omöjliga uttalande: jag frågade vad han gör med fall av s. k. moralisk otillräcklighet, "moral insanity".

Därpå svarade Aichhorn helt enkelt och kort: "Sådana känner jag ej till. Men då han säger mig bestämt min tillade han leende: "Ja, jag vet vad Ni menar, jag har också läst och hört därnär, och jag har ej något något barn — och jag har ju haft med alla de sorter att göra — som en gått att moraliskt hjälpa. Såvida de varit normalt utvecklade och ej idioter. För övrigt, även med idioter kan säte skyddervård".

När jag lämnade August Aichhorn och saktat gick gatan fram — behärskades jag av två olika känslor: ett dunkelt men tungt medvetande om alla de oförrätter vi vuxna under alla tider läst små barn på vederfars och en befriande glädje över att en människas godhet lyfte upp för honom den väg han bör gå — och som vi kan följa.

Elsa Björnman Goldschmidt.

Några citat ur August Aichhorns bok.

Låt oss något minnas från vår egen barndom: vad betydde lute en byrållad, eller bara en stor ask — eller någon liten plats, som var alldeles vår egen. Där vi kunde ha våra hemligheter för både föräldrar och syskon — där vi skapade ordning, när detta tycktes oss tjumande — men där vi kunde riva till av hjärtans lust! — och här (i anstalten av gamla tyven) — överallt enbellighet på grund av ett påtvungen levnads- och handlings-sätt. Ingentans en egen anstaltig plats. Anstaltsmararna skiljer också barnen från livet, driver det in i osunda fästener, förstärka den naturliga växelverkan mellan lust och handling. — Hos oss i Oberhollbrunn (det stort skyddshem, inrymt i ett f. d. fångläger, där varje grupp fick husa i sin egen barack) — och på höj och flödar i lederna mellan 14—18 år för det främst bebövar är glädjens. För oss var dessa skyddslingars minskor, som blev present släppta när och vilken negativ inställning och hat mot samhället var berättigat; för vilka vi därför måste skapa en miljö, där de kunde känna sig väl till mods. Och så gick det av sig självt! Glada ansikten hos uppfostrarna och uppfostrare, skrattande, glada barnaögon, även hos 18-åringarna — de stora barnen — jag minns ännu med vilken spänning vi väntade för första skyddsling, och hans välbehag, då vi alla strötte oss över honom för att skänka bort honom. Vi ha nog moderat oss sen dess, men jag kan göra det lugnade meddelandet att också denna första förtärliga försörjningsmetod lade några skadliga följder.

För att häva själva vanarskyddet, för vilken skulderna, ledtrivert, sönd, läshöret m. blott är symptom — liksom

feber, inflammationer och ömmande punkter blott är sjukdomssymptom och lösa sjukdomen själv — blir alltid det viktigaste skyddslingens hälsor mot uppfostraren, eller snarare mot minskarna i hans omgivning. Detta måste bli erkänt inom anstaltslivet, annars äro grova misstag oundvikliga. — Det hade slagit mig att särskilt hos grupper som hade kvinnliga uppfostrare, brukade denna nödsångna eller sura stämning gå över på barnen, så då vidare ge andledning till ett yttermera förstärkande av den tunga stämningen hos henne själv — tills slutligen denna växelverkan ledde till öppna konflikter. Då hade jag ännu inte kommit underfund med betydelsen av applikationer, men hade dock märkt hur gruppen utseende fullkomligt kunde förvandlas, om det lyckades att få bort förstärkningen hos uppfostrarna. Så småningom kom jag emellertid genom upprepade förtärliga samtal med personalen — vi kom ofta till en mest personliga förhållanden — in i ett verkligt vänskap och förtroendeförhållande till mina medarbetare. Detta återverkade så småningom på våra skyddslingar, så att till slut hela anstalten behärskades av en och samma ton.

En 17-årig världsmann som under kriget förtjänat grova summor som bönspekulant och smyghandlare, fördes av sin djupa teoretiska modor till Aichhorn. Han hade bytt ett villt liv på Wiens natlokaler och blivit lidelsefullt självt. Men på det viset strök snart hans "förtjänade" pengar! För att åter skaffa sig något hade han stulit domens inlämningsråd och allt.

Han var en av dem — säger Aichhorn — som väljar en anstalt föga be-

svår, både i förhållande till kamrater, till arbete och uppfostrare.

Invändigt förbjuga, utvändigt mala som lård, bjuda de inga angreppspunkter för uppfostrare påverkan.

Vår världsmann — fortsätter A. — hade redan varit ett par månader på Oberhollbrunn, utan att något personligt förhållande kommit till stånd mellan honom och någon av uppfostrarna — han hade alltså undandragit sig varje verkligt inflytande. Men han trivdes nog på anstalten och jag besökt att framställa en rymning för att få några kändisar — av lust eller omt — att röra sig i honom, och så möjligen göra honom mogen för uppfostran.

Rymningar inträffar när "dräute" blir starkare lustbetonad än "härjone". Vill man få någon att stanna, så gäller det att få "härjone" att säga — vanligen genom ett samtal. — Alldeles oavsett vårt avseende av straff överhuvudtaget, ansåg vi det som ett fullkomligt missförstånd av saken att en sammanslagning, när flygelskraft för infångade rymningar förekommer vid förbitringsanstalter.

Nåväl — jag hade en halvtimmes samtal med min 17-åring, och efter ännu en halvtimme anmälde hans föräldrar (som längtning visste om mina förhållanden) att kan rymt.

Jag väntade hans återkomst sedan efter två dar, men när äta där går utan att han synt sig till, fruktade jag att ett felgrepp blivit begånget.

På tionde dagen kl. halv 10 ringde det på min våningörds. Frans stod där utanför. Han var kroppsligen utmattad och själigen i sådan spänning, att jag förstod, att jag för vidare uppfostran hade fått ett långt starkare grepp om honom än vad jag någonsin avsett med min provokation.

Jag gjorde honom inget av de förbehåll eller vilka han tydligen hade väntat — såg honom ett ögonblick i ögonen och frågade omedelbart: "När är du slut? — "I går kväll". — Jag tog in honom i vånigen och satte honom vid bordet, där familjen just var samlad till kvällsvard. Han var nog mistad av allt inställd på detta, och det brast honom så ur jämvikten, att han höll sig icke lite kunde stå. Det förstod jag, men frågade: "Varför åter du inte?" — "Jag kan inte, här är det äta dräute!" — "Han fick sin mat i köket, och när han var färdig, gick jag ut och talade vid honom: "Det är så sent nu — du kan inte gå tillbaka till din grupp nu, utan får ligga hos mig." — Jag gjorde en bidd åt honom i tamburen och när han lag sig, strök jag honom över huvudet och ändade honom god natt. — Nästa morgon var bandet mellan oss så starkt knutet, att det sedan gick fort och bra

med hans uppfostran. — — Han blev mycket snart betrodde att i en lärstrel framstod ett av hans knovers värde från Wien ut till oss och är nu sedan några år till full behänsen anställd i en stor firma.

Ofta blev jag som föreländare vid Oberhollbrunn och St. André tillfrågad vilka särskilda uppfostringsmedel vi använde. Jag kom alltid i stort förloppet — ty vi hade inga! Vid fyra övertrepp, stöder och andra svårare förhållanden, som inte alltid kunde undvikas, lit jag den skyldige komma till mig och samtidigt den föruträdda. Öppenhetligt samtal med dem och mildhet och förlåtelse till det yttersta ha vi alltid funnit vara det yppersta uppfostringsmedel. Och det gick så bra att använda, eftersom vi rymt våra skyddslingars förtroende.

De kom med alla sina svårigheter, som de kunde klara själva, med ökarbetet till våra bekymmer, förhogningar och strävanden; med tusen frågor och åttal öbokat, som plinade dem. Det inre livets frögar dök upp; marterande missförstånd av religiösa sanningar; besottelse, ja, hat mot all, för vilken betier, men också ofta så mycken djup, äkta och sin religiösa känsla.

De kom tvåkande, med både kinder och irrande ögon, för att få tala om sina första svårigheter, sina finnas kärlekspövelser, för att berättas om sina tankar — de kom med sin sexuella önd, sina lidanden och äta laster. — Själva förde vi blott i undantagsfall, då det av någon anledning var nödvändigt, samtalet in på ålänkittets erfarenheter och upplevelser.

En tjuvatvåk pojke hade gjorts till förvaltare av en sammalkass, för vilken allt fanns en hemlig kontrollör. En dag meddelade denne, att 45 kronor fattades. Pojken fick komma till mig för att hjälpa till att ordna några böcker. Vi började arbeta och språkade under tiden. Kommer så in på hans kassa. Efter en stund: "Hör du, när är du färdig med det här, såklit vi tillsammans gå inogem din kassa."

Pojken stod med ryggen mot mig — hade just tagit en bok ur byllan — lit det falla. Jag såg hur uppörd han var. — "Vad är det med dig?" — "Ingenting." — "Har mycket fastas i kassa?" — Ett snälligt stannande: "Frytloem kronor." Utan ett ord räckte jag honom summam. Han såg på mig med en öbeskrivlig blök och ville säga något. Jag var i honom inte kala — för att verkan av min handling skulle nå honom sig djupare in — och skickade vägf. honom med en vänlig nick. Efter ungefär 10 minuter kom han tillbaka och hade pengarna på mitt skrivbord: "Låt sätta in

mig — jag förtjänar inte att Ni hjälper mig. Jag kommer att stjäla igen!" Dessa under den häftigaste rörelse framspände ord utvände av våldsamma synfyndningar. Jag lit honom säga sig — och började medidsamt på vad som pressade sig fram: hans historia, hans stöder, hans förhållande till familjen och till livet och så mycket som pågäde honom. — Till sist gav jag honom pengarna tillbaka och sade att jag inte trodde han skulle stjäla mer och att han var mig mera värd än 45 kr. — Förresten föreslog jag att han skulle röka mindre och betala mig igen. — Efter två månader var allt återbetat.

Uppfostran sker inte genom ord, förmånar, bannor eller straff, utan genom upplevelser

Vi få inte i skyddsuffostrar nöja oss med den övergäende friska, som blir en följd av det första, friska känslorförhållande mellan skyddslingen och uppfostraren. — Det måste lyckas oss att i kraft av detta förhållande få fram ett alldeles bestämt resultat. Vi vet redan vilket det är: en verklig karaktärförändring, upprättandet av ett jag-ideal, ett samvete, en lura stämning och en lura kritik, som skapar en samhällsduelig människas, en skulper av människans.

August Aichhorn: Verwahloste Jugend. Internationale Psychoanalytische Bibliothek No 19. Wien 1925. Pris 11:— kr.

SAPONARIAS Glytande Silber det MODERNA Silverpolermedlet, försilvrat Ederit silina bordsilvret samt föremål av koppar, mäsing, bräss m. m. Putsar, polerar och konserverar Ederit gamla äkta silvret. Pris per flaska 3.50. Liten fl. 1.25. Finnes i färg, kemikalier, järn- och specialaffärer m. fl. Postlagers: GYLLING & Co. Regering, 12, Stöhm. N. 198 76.

Sjukvårds- och Förbandsartiklar Kirurgiska Gummirvar, Bandager alla slag, Elektriska Hörselapparater, Induktionsapparater, Adressboken, Bräckband, Ryggbälten, Gummehandsrester och Girdlar, Bröstbälten, Långbyxor, Skötkäppar, Liggrytter, Dambros, Barnsvårdsartiklar alla slag m. m. Skötsk eller tillvarett. Illustrerade kataloger gratis. Magasin Special Vesterlöfgatan 66 (Inögar i Passagen) Regeriortigen 6 STOCKHOLM